

ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΙΚΗ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΗΙΥ ΛΟΙΜΩΞΗΣ ΣΤΟΥΣ ΑΝΔΡΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΕΠΑΦΕΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΑΝΔΡΕΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Πύλλη Μαγδαληνή¹ , Βασίλειος Ραφτόπουλος², Νίκος Μίντλετον², Αντρέας Χαραλάμπους²

1.Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων

2. Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Τμήμα Νοσηλευτικής

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ

Η κύρια λειτουργία ενός συστήματος επιδημιολογικής επιτήρησης είναι η δημιουργία του κατάλληλου πλαισίου για την κατανόηση των τοπικών χαρακτηριστικών της, συμπεριλαμβανομένων των πηγών των νέων μολύνσεων, καθώς και των συμπεριφορικών και βιολογικών παραγόντων που οδηγούν στην εξάπλωση της επιδημίας.

- για τους επαγγελματίες υγείας,
- τις κυβερνήσεις και
- τους διεθνείς οργανισμούς

 σχεδιασμός μιας εθνικής και διεθνοποιημένης πολιτικής για την αντιμετώπιση της επιδημίας

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΓΕΝΙΑΣ ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ

- Ενεργητική επιτήρηση της HIV λοίμωξης σε ομάδες που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην εξάπλωση της επιδημίας.
- Συνδυάζουν την εκτίμηση του επιπολασμού και τη συλλογή δεδομένων συμπεριφοράς μέσω ερωτηματολογίων καθώς επιτρέπουν τη συλλογή κοινωνικοδημογραφικών δεδομένων.
- Η σύνδεση αυτή των βιολογικών και των συμπεριφορικών δεδομένων συμβάλλει στην έγκαιρη αναγνώριση των επισφαλών συμπεριφορών που συμβάλλουν στην εξάπλωση της επιδημίας και κατ' επέκταση στο να σχεδιαστούν οι κατάλληλες στοχευμένες παρεμβάσεις

ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟΝ ΕΠΙΠΟΛΑΣΜΟ ΤΗΣ ΗΙΥ ΛΟΙΜΩΞΗΣ

Χαμηλού επιπολασμού

- Η ΗΙΥ λοίμωξη μπορεί να υπάρχει για πολλά χρόνια αλλά δεν έχει ποτέ αυξηθεί σε σημαντικά επίπεδα σε κανέναν υποπληθυσμό.
- Η επίπτωση είναι αυξημένη σε συγκεκριμένους υποπληθυσμούς.
- Ο επιπολασμός δεν ξεπερνά το 5% σε κανέναν υποπληθυσμό.

Εστιασμένης επιδημίας

- μεγαλύτερος επιπολασμός σε κάποιον υποπληθυσμό αλλά πάλι δεν είναι εγκατεστημένη η λοίμωξη στον γενικό πληθυσμό.
- υπάρχουν ενεργά δίκτυα επικοινωνίας μεταξύ των υποπληθυσμών και του γενικού πληθυσμού.
- Ο επιπολασμός σταθερά ανέρχεται στο 5% σε έναν τουλάχιστον υποπληθυσμό και στις έγκυες γυναίκες κυμαίνεται κάτω από 1% στις αστικές περιοχές.

Γενικευμένης επιδημίας

- Η ΗΙΥ λοίμωξη έχει εδραιωθεί στον γενικό πληθυσμό και αριθμητικά ξεπερνά το 1% στις έγκυες γυναίκες.
- Ο κύριος τρόπος μετάδοσης της λοίμωξης είναι η ετεροφυλοφιλική επαφή

ΠΛΗΘΥΣΜΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Στις χώρες γενικευμένης επιδημίας :

- Ο γενικός πληθυσμός (νέοι, ενήλικες, έγκυες γυναίκες).

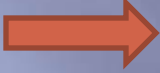
Στις χώρες εστιασμένης επιδημίας και χαμηλού επιπολασμού:

- ειδικές πληθυσμιακές ομάδες όπως
  - Οι χρήστες ενδοφλέβιων εξαρτησιογόνων ουσιών (intravenous drug users).
  - Οι άνδρες που έχουν σεξουαλικές επαφές με άλλους άνδρες (men who have sex with men- msm).
  - Τα εκδιδόμενα άτομα (commercial sex workers).
  - Οι άστεγοι.
  - Οι κρατούμενοι σωφρονιστικών ιδρυμάτων.
  - Τα θύματα εμπορίας και διακίνησης ανθρώπων (θύματα trafficking)

Mills, S., Saidel, T., Bennett, A., Rehle, T., Hogle, J., Brown, T., et al. (1998) HIV risk behavioral surveillance: a methodology for monitoring behavioural trends. AIDS, 12, S37–S46.

ΔΥΣΚΟΛΑ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΙ ΠΛΗΘΥΣΜΟΙ

Κρυμμένοι (hidden populations) ή σπάνιοι πληθυσμοί (rare populations)

- Ένα μικρό ποσοστό του γενικού πληθυσμού.
- Δεν υπάρχει σαφές πλαίσιο λειτουργίας των μελών τους,
 είναι δύσκολο να αναγνωριστούν και να προσεγγιστούν εύκολα
- Λόγω των παράνομων συμπεριφορών που υιοθετούν
 περιθωριοποιούνται,
δεν έχουν εύκολη και τακτική πρόσβαση στις δομές φροντίδας υγείας,
 δύσκολα συμμετέχουν σε έρευνες καθώς φοβούνται τον στιγματισμό.

HIV ΛΟΙΜΩΞΗ ΚΑΙ MSM

- Συνιστούν τις περισσότερες νέες περιπτώσεις HIV που αναφέρονται ετησίως σε Αυστραλία, Καναδά, Μεξικό, Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής καθώς και σε πολλές χώρες της Δυτικής Ευρώπης.
- Ο ετήσιος αριθμός των νέων διαγνώσεων HIV στους άνδρες που είχαν σεξουαλικές επαφές με άλλους άνδρες αυξήθηκε κατά 86% από το 2000 έως το 2006 σε 23 χώρες της Ευρώπης.

	Περιπτώσεις	Ποσοστό % όλων των περιπτώσεων
Δυτική Ευρώπη	5.991	26%
Κεντρική Ευρώπη	206	13%
Ανατολική Ευρώπη	157	0,3%

Πηγή: ECDC. HIV/AIDS Surveillance in Europe Mid-year report 2005, No. 72

National Centre in HIV Epidemiology and Clinical Research 1999

Pan American Health Organization 2000, Centers for Disease Control and Prevention 2001, Health Canada 2003, European Centre for the Epidemiological Monitoring of AIDS 2003

Likavicius, G., et al. (2008) An increase in newly diagnosed HIV cases reported among men who have sex with men in Europe, 2000-6: implications for a European public health strategy. Sex transm Inf. 84(6), 499-505.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

- Μεθοδολογία δειγματοληψίας τόπου-χρόνου (time location study).
  - Εκτεταμένη προπαρασκευαστική έρευνα.
  - Εκτεταμένη χαρτογράφηση των σημείων που συχνάζει ο υπό μελέτη πληθυσμός (επισκεψιμότητα, ώρες λειτουργίας).
  - Δημιουργία του πλαισίου δειγματοληψίας.
  - Τυχαία επιλογή των σημείων από το συνολικό πλαίσιο δειγματοληψίας.
  - Επιλογή των μελών του υπό μελέτη πληθυσμού με συστηματική ή τυχαία δειγματοληψία ανάλογα με τη διαθεσιμότητα.
- Παροχή συμβουλευτικής πριν και μετά την εξέταση.

ΥΛΙΚΟ

- Ένα ανώνυμο και αυτοσυμπληρούμενο ερωτηματολόγιο στην αγγλική και ελληνική γλώσσα.
- Το τεστ OraQuick Advance® Rapid HIV- 1 / 2 (OraSureTechnologies) με βιολογικό δείγμα από τη στοματική κοιλότητα.
- Για την στατιστική ανάλυση θα χρησιμοποιηθεί το στατιστικό πακέτο SPSS 17.
- Έγγραφα συναίνεσης.
- Ενημερωτικά φυλλάδια.
- Άδεια Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής Κύπρου

ΣΚΟΠΟΣ

- Η συλλογή δεδομένων σχετικά με τον επιπολασμό της HIV λοίμωξης, χρησιμοποιώντας μη αιματηρές μεθόδους ελέγχου αντισωμάτων,
- Η καταγραφή των επισφαλών συμπεριφορών που συμβάλλουν στην εξάπλωση της επιδημίας και
- Η συλλογή πληροφοριών σχετικά με το επίπεδο γνώσεων του υπό μελέτη πληθυσμού όσο αφορά στους τρόπους μετάδοσης της HIV λοίμωξης.

να αποτελέσουν το υλικό για την εφαρμογή στοχευμένων μέτρων παρέμβασης στους πληθυσμούς αυτούς αλλά και για την αξιολόγηση των ήδη υπαρχόντων

ΣΤΟΧΟΙ

Η συλλογή δεδομένων σχετικά

- με τον επιπολασμό της HIV λοίμωξης,
- με τις στάσεις και τις συμπεριφορές που καθιστούν ευάλωτο στην HIV λοίμωξη τον συγκεκριμένο υποπληθυσμό
- με το επίπεδο γνώσεων του υπό μελέτη πληθυσμού όσο αφορά στους τρόπους μετάδοσης της HIV λοίμωξης και των λοιπών σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ I

- 41 ερωτηματολόγια
- Ο μέσος όρος ηλικίας των ερωτηθέντων ήταν τα 32 έτη (SD 2,3 έτη).
- Το 61,9% των υποκειμένων της έρευνας ήταν Κυπριακής εθνικότητας και το 11,9% Ελληνικής εθνικότητας.
- Το 76,2% απάντησε στην ελληνική γλώσσα ενώ το 10% στην αγγλική γλώσσα.
- Το 81% των ερωτηθέντων δήλωνε ότι ήταν ανύπαντροι και μόλις το 14,3% δήλωναν παντρεμένοι.
- Το 52,4% δήλωνε ότι έμενε με τους γονείς.
- Το 35,7 % δήλωνε ότι μένουν μόνοι.
- Το 9,5% δήλωσε ότι μένει με το/τη σύντροφο του.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ II

- Το 95% επιθυμούσε να γνωρίζει το αποτέλεσμα της εξέτασης με το quick test ενώ ένα πολύ μικρό ποσοστό 4,8% δεν επιθυμούσε να γνωρίζει το αποτέλεσμα.
- Το 57,5% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι έχει εξεταστεί για HIV τους τελευταίους 12 μήνες, σε αντίθεση με το 40% που δήλωνε ότι δεν έχει εξεταστεί.
- Από αυτούς που έχουν εξεταστεί το 66,7%, δήλωσε ότι έχει λάβει το αποτέλεσμα της εξέτασής του.
- Το 70% των ερωτηθέντων γνώριζε που μπορεί να εξεταστεί αν το επιθυμήσει.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ III

- Το 41,7% των ερωτηθέντων δήλωνε ότι είχαν τη τελευταία σεξουαλική επαφή με σταθερό σύντροφο ενώ το 55,6% με περιστασιακό.
- Το 61,5% δήλωνε ότι δεν χρησιμοποίησε προφυλακτικό τη τελευταία φορά που είχε στοματική επαφή.
- Το 32,4% δήλωσε ότι δεν χρησιμοποίησε προφυλακτικό τη τελευταία φορά που είχε πρωκτική επαφή.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ IV

Όσο αφορά στις γνώσεις ως προς τους τρόπους μετάδοσης:

- Το 76,3% θεωρεί ότι μπορεί κάποιος να προστατευτεί με τη σωστή και συστηματική χρήση προφυλακτικού σε κάθε σεξουαλική επαφή.
- Το 64,9% θεωρεί ότι ένας τρόπος προφύλαξης είναι οι σεξουαλικές επαφές με έναν μη μολυσμένο πιστό σύντροφο.
- Το 78% θεωρεί ότι μπορεί κάποιος που είναι μολυσμένος από τον ιό να φαίνεται υγιής.
- Το 56,8% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι δε μπορεί να μολυνθεί από την κοινή χρήση οικιακών αντικειμένων ενώ το 35% θεωρεί ότι μπορεί να μολυνθεί.
- Το 30% πιστεύει ότι η λοίμωξη μπορεί να μεταδοθεί με το τσίμπημα του κουνουπιού.
- Το 44% θεωρεί ότι δε μειώνονται οι πιθανότητες να μολυνθεί κάποιος, αν ταυτόχρονα πάσχει από κάποιο άλλο σεξουαλικά μεταδιδόμενο νόσημα.
- Τέλος, ένας στους δύο θεωρεί ότι δε χρειάζεται να χρησιμοποιούν προφυλακτικό αν και οι δύο σύντροφοι είναι οροθετικοί.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ I

Η αποκλειστική επαφή μόνο με άνδρες, οι πολλαπλοί σύντροφοι, η χρήση αλκοόλ και άλλων εξαρτησιογόνων ουσιών και οι απροφύλακτες πρωκτικές επαφές είναι οι κύριοι προσδιοριστές της πρότερης σεξουαλικής τους συμπεριφοράς ομοφυλόφιλων ανδρών που έχουν μολυνθεί από τον ιό.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ II

Οι παραπάνω συμπεριφορές καθώς και οι υποπληθυσμοί που τις υιοθετούν διαφέρουν από χώρα σε χώρα και για το λόγο αυτό κρίνεται επιτακτική η ανάγκη διερεύνησής τους, ώστε να μπορούν να σχεδιαστούν και να υλοποιηθούν τα κατάλληλα μέτρα παρέμβασης.

Auerbach, J., Coates, T. (2000) HIV prevention research: Accomplishments and challenges for the third decade of AIDS. Am J public Health. 90, 1029-32

Sogolow, E., Peersman, G., Semaan, S., Strouse, D., Lyles, C.M., et al. (2002) The HIV/AIDS prevention research synthesis project: scope, methods and study classification results. J Acquir Immune Defic Syndr. 30(1), S15-29

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΙΙΙ

- Τα συστήματα επιδημιολογικής επιτήρησης οφείλουν να αναγνωρίζουν έγκαιρα τους υποπληθυσμούς που είναι περισσότερο ευάλωτοι στην HIV λοίμωξη, να επιτηρούν τις συμπεριφορές που συμβάλλουν στην εξάπλωση της επιδημίας καθώς και ποιες συμπεριφορές αλλάζουν διαχρονικά μετά τη εφαρμογή η μη παρεμβάσεων.
- Το προσχέδιο του Εθνικού Σχεδίου του Υπουργείου Υγείας της Κύπρου για την αντιμετώπιση του HIV/AIDS κινείται θεωρητικά προς αυτή την κατεύθυνση με την προϋπόθεση όμως ότι θα υλοποιηθούν οι προτεινόμενες δράσεις και ότι θα εγκριθεί δεδομένου ότι εκκρεμεί εδώ και ένα έτος (Υπουργείο Υγείας Κύπρου, 2010).

Ευχαριστώ για τη προσοχή σας!